

Luftkvalitetsmåling.

Det har i vinter vært stor oppmerksomhet om luftkvalitet og luftforurensningens konsekvenser for folks helse. Oppmerksomheten har vært rettet mot utslipp av nitrogen oksyder (NO_x) og svevestøv (med partikkelstørrelse med diameter på 10 um(mikrometer) og 2,5 um).

I Sandnes er det ingen målestasjoner – de nærmeste er i Stavanger – i Kannik og på Våland – med omtrent 200 m avstand i luftlinje. Disse 2 målestasjoner måler kontinuerlig luftforurensningen. Værforhold og topografi er de samme for nord Jæren, slik at målestasjonene i Stavanger kan sies å være representative også for Sandnes. Historiske data (vist nedenfor) for Kannik og Våland viser at det er få dager i året at utslippene er høye, og at forurensningen avtar raskt når en beveger seg bort fra fortauene på trafikkerte veier. Høye utslippsnivå i Stavanger og Sandnes kommer når det er kaldt og ingen vind.

Forurensningen skyldes eksosutslipp fra biler, oppvirvling av veistøv og gamle vedovner. Viktige faktorer for å redusere utslippene er redusert fart og bruk av piggfrie vinterdekk. I sentrumsgatene er det redusert fart og til dels saktegående trafikk, dette reduserer forurensning med svevestøv vesentlig.

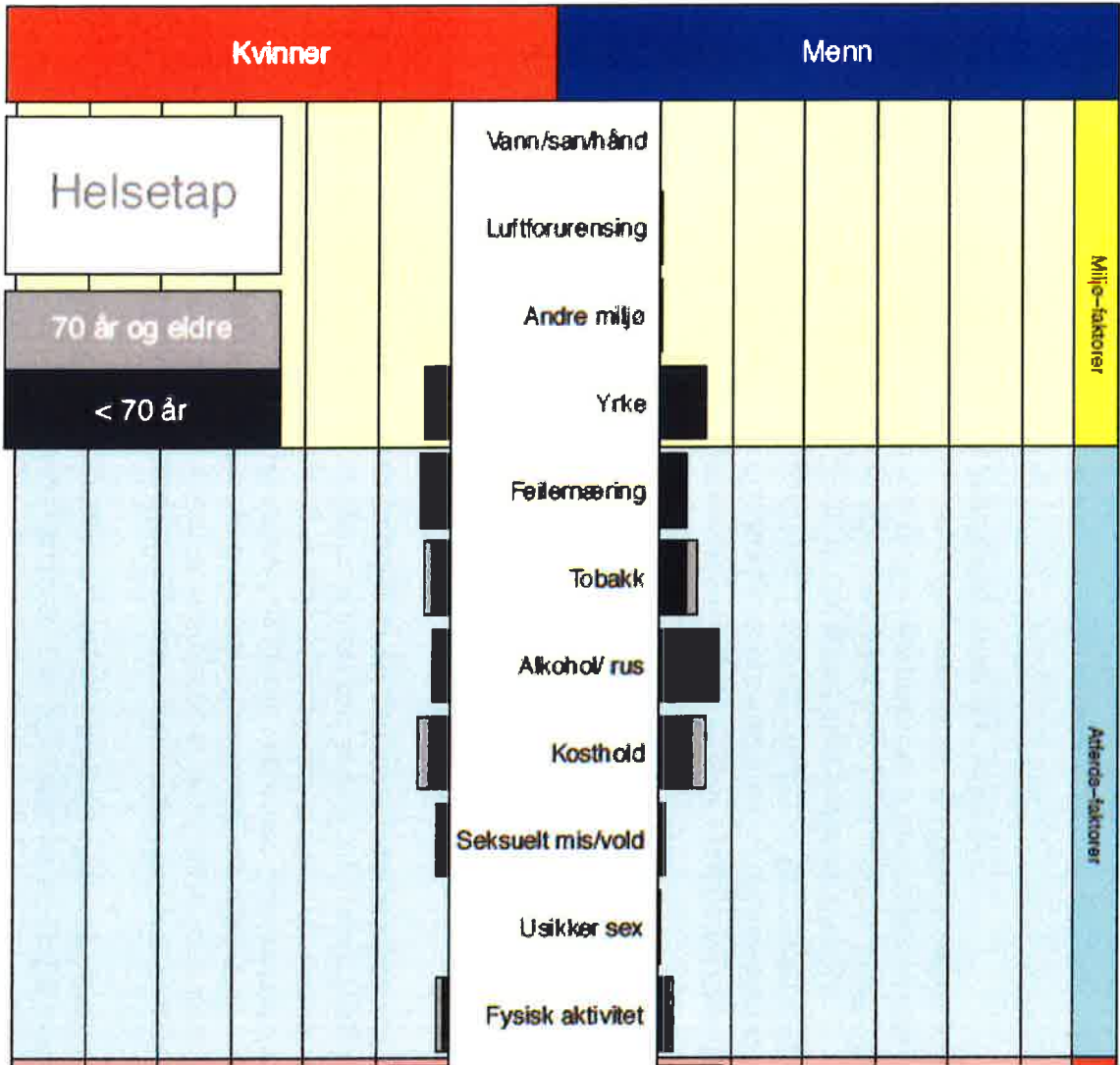
Kostnadene med en målestasjon er vesentlig lavere nå enn tidligere. Miljørettet helsevern bruker i dag 1 årsverk for å følge opp de 2 målestasjonene i Stavanger. Statens vegvesen sammen med Sandnes kommune planlegger en ny målestasjon på E39 ved IKEA fra 2020. Der er kostnadene beregnet til kr 620 000 i investering og ca kr 400 000 til årlig drift.

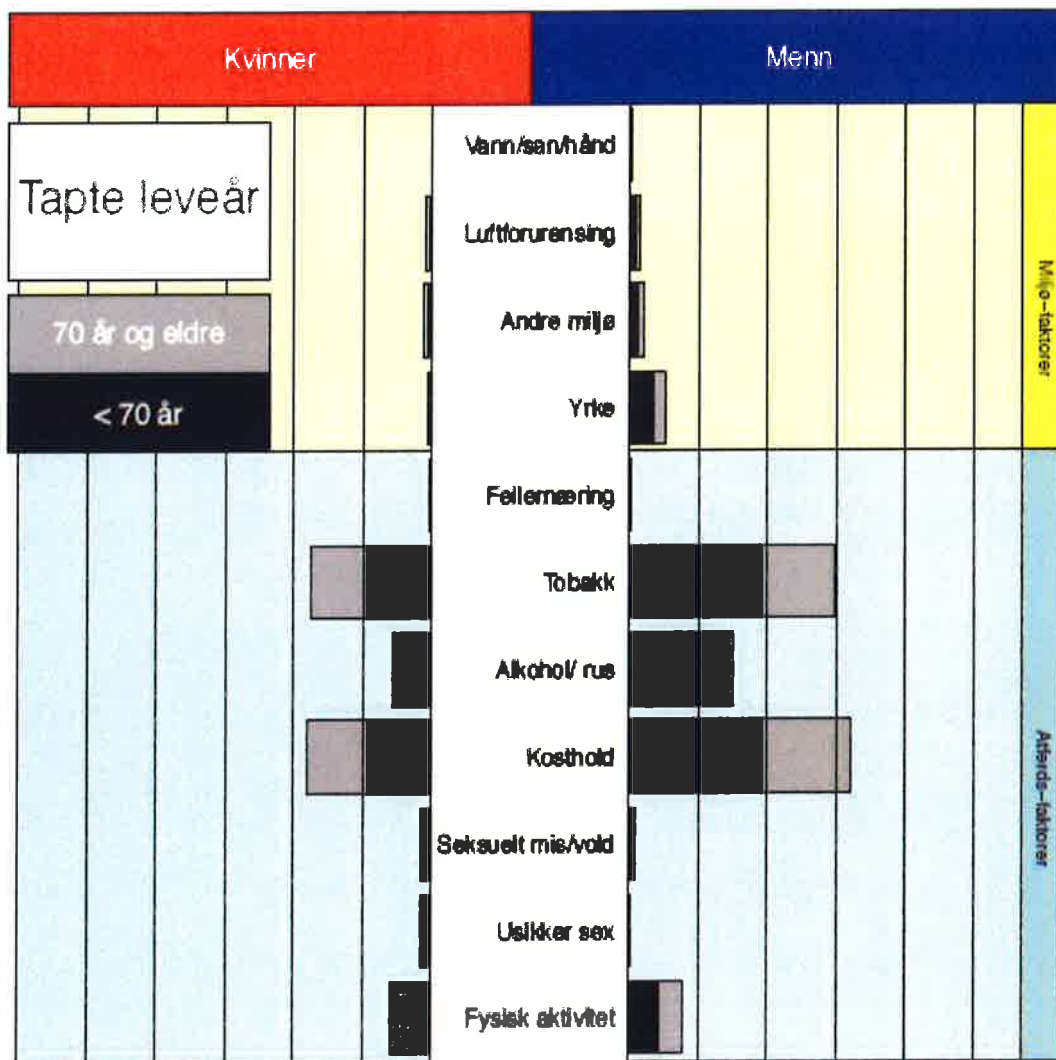
Luftforurensning utløser og forverrer sykdommer, først og fremst i luftveiene og hjerte-karsystemet. Kortvarig eksponering for luftforurensning gir hovedsakelig forverring av eksisterende sykdommer, mens langvarig eksponering også kan bidra til utvikling av sykdom. Helseeffekter av luftforurensning påvirkes av hvilken type forurensning man eksponeres for, hvor høye konsentrasjonen er av de ulike stoffene, hvor lenge man eksponeres for forurensningen og individuell følsomhet. Svevestøv anses som den viktigste komponenten når det gjelder helseeffekter av luftforurensning.

I sykdomsbyrdeprosjektet som ble offentlig 9.mars 2016 presenteres hva som skaper sykdom og død i Norge. Rapporten (Folkehelseinstituttet nr 1-2016) viser at for begge kjønn og alle aldre samlet, er det forhøyet blodtrykk, usunt kosthold og tobakk som tar flest liv. Rapporten gir også en oversikt over risikofaktorer og sykdomsbyrde som kan tilskrives hver risikofaktor. I vedlagte bilder er faktorene ordnet etter om de er miljøfaktorer eller atferdsfaktorer.

Som det fremgår er luftforurensning ikke en fremtredende årsak til tidlig død eller helsetap i Norge.

Rapporten viser også at angst og depresjon er viktige faktorer som medfører helsetaps justerte leveår. Ikke minst tenåringer og unge voksne rammes av disse sykdommer. Kommuneoverlegen mener det er viktigere å bruke ressurser for å forebygge og tidlig intervensjon mot disse lidelser/plager enn å bruke ressurser på flere målestasjoner. Vi vet at luftforurensning er betydelig langs sterkt trafikkerte gater på kalde, stille vinterdager og vi kjenner tiltakene som forbedrer luftkvaliteten – piggfrie dekk, lavere hastighet og utskiftning av gamle vedovner.

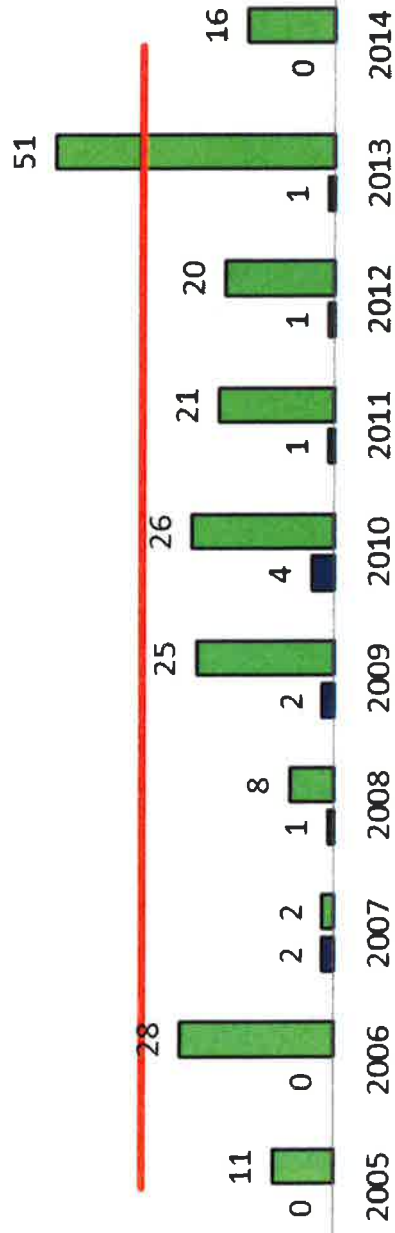

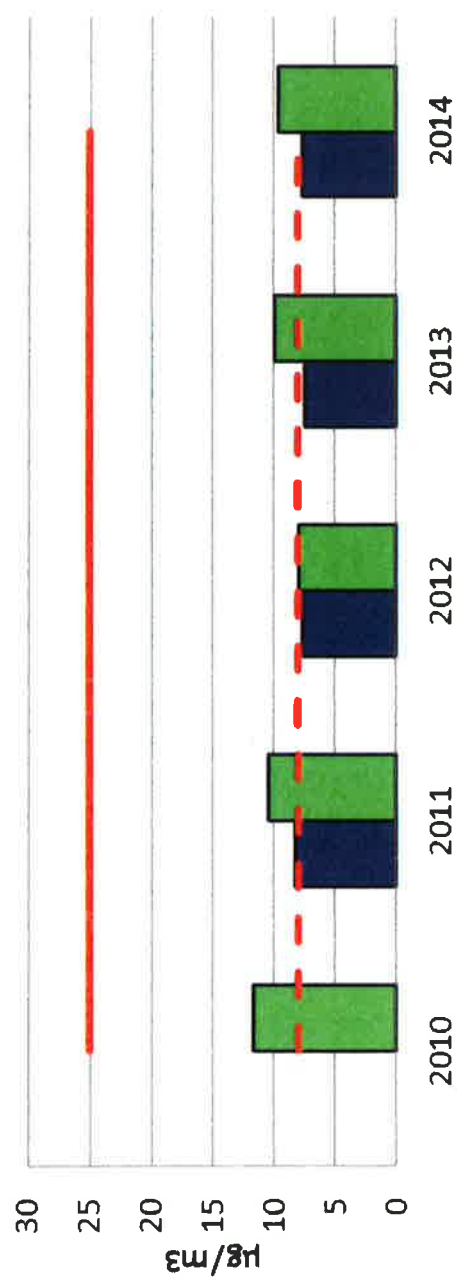
**Historiske data – Stavanger
(data for 2015 ikke tilgjengelig foreløpig)**

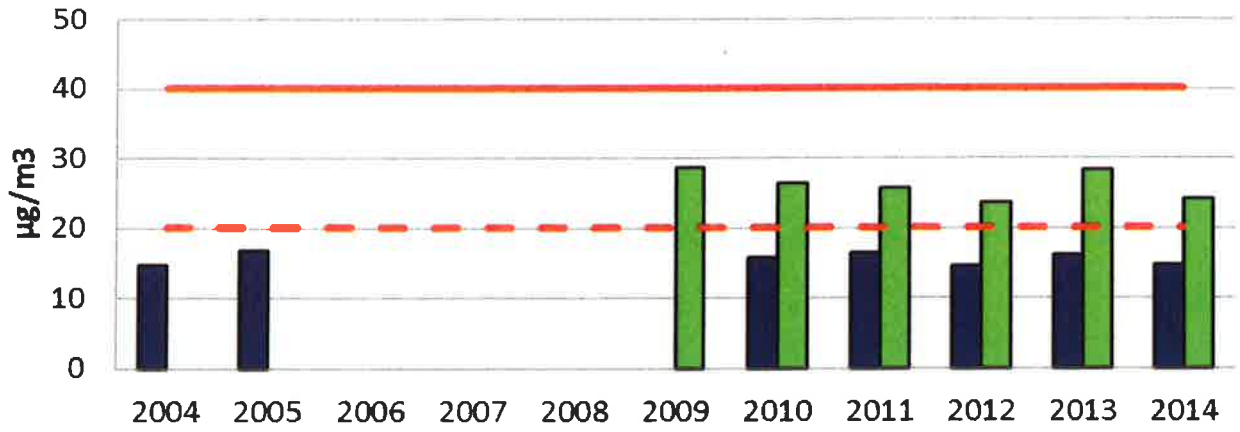
Antall døgnmiddel av PM10 > 50 µg/m3 ved målepunkter i Stavanger

Årsmiddel av PM2,5 ved målepunkter i Stavanger

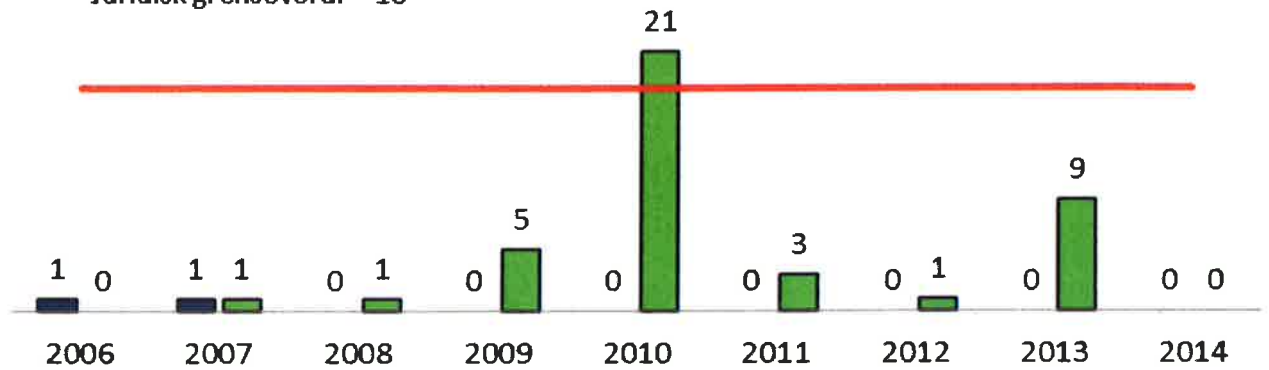

Årsmiddel av PM10 ved målepunkter i Stavanger

Antall timemiddel av NO2 > 200 µg/m3 ved målepunkter i Stavanger

Juridisk grenseverdi = 18

Årsmiddel av NO2 ved målepunkter i Stavanger

